

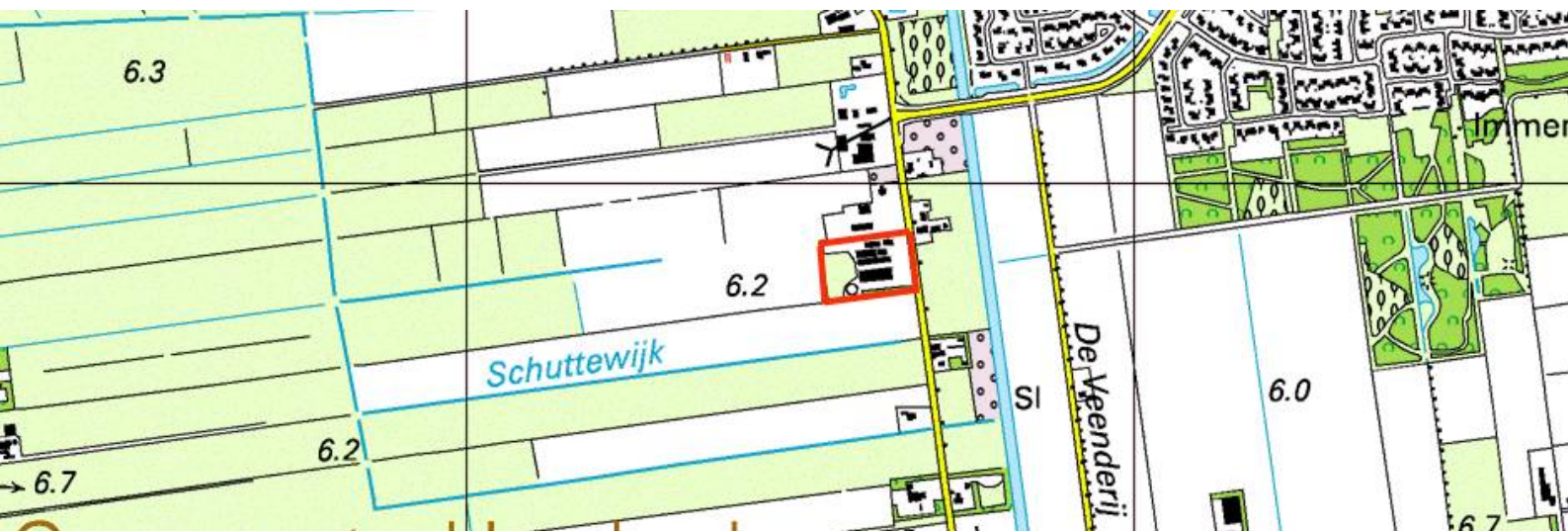

Regelink
Ecologie & Landschap

Vleermuisonderzoek

Ommerkanaal 17, Dedemsvaart

In het kader van de Flora- en faunawet

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	J.R. Regelink
In opdracht van	BJZ.nu
Naam opdrachtgever	N. van Benthem
Rapportnummer	RA10149-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	5 oktober 2010
Aantal pagina's	25
Collegiale toets	T.P.M. Fijen
Wijze van citeren	Regelink, J.R., 2010. Vleermuisonderzoek Ommerkanaal 17, Dedemsvaart. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA10149-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding.....	7
1.2 Doel.....	7
2 Werkwijze en inspanning.....	9
2.1 Vleermuizen.....	9
2.2 Volledigheid inventarisatie.....	10
3 Omschrijving plangebied.....	11
4 Resultaten.....	13
4.1 Per soort.....	13
Gewone dwergvleermuis.....	13
Laatvlieger.....	13
Rosse vleermuis.....	13
Tweekleurige vleermuis.....	13
4.2 Per functie.....	13
Foerageergebied.....	13
5 Ingreep.....	15
6 Effecten en toetsing aan de Flora- en faunawet.....	17
7 Conclusies en aanbevelingen.....	19
8 Literatuur.....	21
Bijlage 1 Flora- en faunawet.....	23
8.1 Verbodsbepalingen.....	23
8.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB).....	23
8.3 Gedragscodes.....	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om in plangebied Ommerkanaal 17, Dedemsvaart, de sloop van enkele varkensstallen uit te voeren. Op de locatie van de huidige stallen wordt waarschijnlijk nieuwbouw uitgevoerd.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna potentieel voorkomen binnen de invloedssfeer van de ingreep.

Uit een ecologische potentie-inschatting van Eelerwoude blijkt dat in het plangebied mogelijk beschermde soorten vleermuizen voorkomen. Derhalve heeft Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van BJZ.nu onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke soorten vleermuizen en functies komen voor binnen het plangebied?
- Wordt bij het uitvoeren van de ingreep de Flora- en faunawet (mogelijk) overtreden?

2 Werkwijze en inspanning

Het plangebied Ommerkanaal 17, Dedemsvaart, is op 7 juni, 13 juli, 16 augustus en 14 september 2010 geïnventariseerd op het voorkomen van vleermuizen. Hierbij is gebruik gemaakt van een aantal methoden. Deze worden onder hoofdstuk 2.1 nader besproken.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden ideaal voor het inventariseren van de betreffende soortgroep (Tabel 1).

Tabel 1. Datum, temperatuur, bewolking, neerslag en windkracht op de dagen waarop de inventarisatie uitgevoerd is.

Datum	Tijdstip	Naam medewerker	Weersomstandigheden
07-06-2010	avond	Johannes Regelink	15 °C, 2 Bft, bewolkt, geen neerslag
13-07-2010	ochtend	Theo Douma	15 °C, 1 Bft, helder, geen neerslag
16-08-2010	avond	Theo Douma	18 °C, 1 Bft, geheel bewolkt, geen neerslag
14-09-2010	avond	Mischa van der Hout	20 °C, 3 Bft, helder, geen neerslag

2.1 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken is op basis van geluid en visueel geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt.

Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op externe opname apparatuur (type: Ronald Ediol R09H). Door middel van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Hierbij zijn de criteria zoals door Arjan Boonman beschreven toegepast¹.

Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen, is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak ook de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende de (voor)zomer (juni-juli) zijn de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus-september) zijn de bezoeken tussen één uur na zonsondergang en één uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode is minimaal twee uur geïnventariseerd.

1 www.batecho.eu

2.2 Volledigheid inventarisatie

Het vleermuisonderzoek is volgens het vleermuisprotocol van de Gegevens Autoriteit Natuur uitgevoerd.

De inventarisatie is een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl deze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in Ommerkanaal 17, Dedemsvaart, in de provincie Overijssel. In de figuur op de te titelpagina is de begrenzing van het plangebied in rood weergegeven.

Op het erf zijn een woonhuis en enkele schuren (varkensstallen) aanwezig. Alleen de varkensstallen worden gesloopt en zijn derhalve onderzocht, het woonhuis niet. In het bestemmingsplan valt het woonhuis wel binnen het plangebied.

De varkensstallen zijn gesloten stallen met een spouwmuur. Het dak bestaat uit golfplaten met daaronder isolatieplaten.

4 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten eerst per soort en vervolgens per functie besproken.

4.1 Per soort

Gewone dwergvleermuis

Tijdens alle bezoeken is de gewone dwergvleermuis waargenomen. Tijdens de bezoeken in de voorzomer zijn geen in- of uitvliegende dieren waargenomen. In de nazomer zijn geen baltsroepen van dieren in de omgeving van de stallen waargenomen. Wel zijn tijdens alle bezoeken foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Laatvlieger

De laatvlieger is alleen tijdens het bezoek op 16 augustus waargenomen. Een individu was toen op jacht tussen de varkensstallen.

Rosse vleermuis

De rosse vleermuis is alleen op 7 juni waargenomen. Een groot aantal dieren vloog toen (al foeragerend) op grote hoogte en op enige afstand van het plangebied in zuidelijke richting.

Tweekleurige vleermuis

Op 16 augustus zijn enkele tweekleurige vleermuizen op grote hoogte over het plangebied vliegend waargenomen.

4.2 Per functie

Bij de inventarisatie zijn foeragerende en passerende dieren waargenomen. De passerende dieren hadden geen relatie met het plangebied en worden daarom hieronder niet beschreven.

Foerageergebied

Zowel gewone dwergvleermuis als laatvlieger gebruiken het plangebied als foerageergebied. Beide soorten zijn foeragerend tussen de stallen waargenomen. Zij gebruiken dan de luwte van de bebouwing om in te jagen.

5 Ingrep

De ingrep bestaat uit het slopen van de varkensstallen en het bouwen van een nieuw woonhuis op de locatie van de huidige varkensstallen.

6 Effecten en toetsing aan de Flora- en faunawet

Gezien het feit dat er geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen of essentiële vliegroutes zijn waargenomen, zijn op verblijfplaatsen of vliegroutes geen effecten te verwachten.

Effecten op verblijfplaatsen door het wijzigen van het foerageergebied zijn ook niet te verwachten omdat:

1. het zeer lage aantallen foeragerende dieren betrof;
2. de stallen gesloopt worden waarna er nieuwbouw komt met meer groen. Het aantal voor vleermuizen beschikbare insecten zal daarom niet afnemen;
3. de ruimte om in de luwte te foerageren door de geplande werkzaamheden niet verloren gaat en door een nieuw gebouw wordt gehandhaafd.

Omdat effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen redelijkerwijs uitgesloten zijn, vindt er geen overtreding van de Flora- en faunawet plaats.

7 Conclusies en aanbevelingen

Gedurende het onderzoek zijn de volgende soorten vleermuizen waargenomen:

1. gewone dwergvleermuis
2. laatvlieger
3. rosse vleermuis
4. twee kleurige vleermuis

Alleen de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger hadden een binding met het plangebied, waarbij het plangebied als foerageergebied diende. Het betreft hierbij geen essentieel foerageergebied.

Het slopen van de stallen en de geplande nieuwbouw hebben echter geen effect op vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen of op essentiële vliegroutes. De ingreep mag dan ook zonder aanvullende maatregelen of ontheffing uitgevoerd worden.

8 Literatuur

Broekhuizen, S. (et al.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. K.N.N.V. Uitgeverij, Utrecht.

Heusden, W.R.M., S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Bijlage 1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dieren en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

8.1 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

8.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

De AmvB verdeelt alle beschermde soorten (met uitzondering van vogels) in drie groepen. De algemeen voorkomende beschermde soorten staan in Tabel 1, de overige beschermde soorten in Tabel 2, en de strikt beschermde soorten in Tabel 3. Voor vogels geldt een andere regeling.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er is een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Toetsingscriteria daarbij zijn of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkend belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;

- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat daarbij om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

8.3 Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Bij onderhavige activiteit is de gedragscode van Bouwend Nederland² het meest toepasselijk.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie de brochure van het ministerie van LNV: Buiten aan werk³.

²http://www.minInv.nl/cdlpub/servlet/CDLServlet?p_file_id=36944 [datum: 05-10-2010]
³http://www.minInv.nl/cdlpub/servlet/CDLServlet?p_file_id=14765 [datum: 05-10-2010]